

som paa en eller anden Maade have godtgjort, at de besidde tilstrækkelig Dygtighed for at røgte et saadant Hverv, og naar de iøvrigt følge de forefrevne Regler, saasom at føre Protokoller paa en vis bestemt Maade, for at der fra det Offentliges Side, kan havees tilbørligt Tilsyn med Børnernes Underviisning; saadanne Skoler nyde da de samme Rettigheder som offentlige Skoler. Men ere saadanne private Skoler ikke anerkjendte paa den af mig nævnte Maade, saa betragter man dem som ikke bestaaende, og det er netop den sande Frihed, mine Herrer, at man betragter det, som man ikke kan anerkjende, som ikkeværende; man fortræder ikke disse Skoler, men giver dem Lov til at indrette sig, som de ville. Deraf følger imidlertid, at Børnene i en saadan Skole, om hvis Stiftelse der ikke er gjort Anmeldelse, maae møde i den offentlige Skole for der at examineres, og den Underviisning, de nyde, betragter man som Privatunderviisning; denne Fremgangsmaade har vist sig hensigtsmæssig og har været fulgt i en Række af Aar. Jeg har naturligviis ikke Noget imod — og det kunde heller ikke nytte, om jeg havde Noget derimod — at man under Debatten angriber enkelte Resolutioner af Ministeriet; dette kan være i sin Orden; men skal en saadan Debat være frugtbringende, saa maa nødvendigtviis vedkommende Minister underrettes derom i Forveien, for at han kan sætte sig ind i Sagen; thi der gaaer saamange Resolutioner mellem Aar og Dag ud i Verden, at man ikke uden nogensomhelst Forberedelse kan oplyse eller berigtige — hvis det gjøres nødvendigt — de Bemærkninger eller de Anker — thi den Karakter synes mig den ærede Rigsdagsmands Bemærkninger i dette Tilfælde at have — som maatte blive fremsatte mod den eller den af disse Resolutioner. Det er en Selvfølge, at naar man siger, at Børnene skulle gjøre Rede for deres Kristendom efter en eller anden Bærebog, saa er Meningen den, at Balget af Bærebogen er overladt til vedkommende Børn, og ikke den, at de skulde være tvungne til at rette sig efter Skolens Smag i denne Henseende; dertil kommer endnu, at i ingen af disse Bærebøger findes der Punkter, som afvige fra Folkekirkens Lærdomme, saa at Underviisningen uden Forskjel kan finde Sted

saavel efter den ene som efter den anden af disse Bøger.

H. Olsen: Den ærede Minister sagde, at han havde hørt meget nyde efter mit Foredrag, men at han deri kun havde fundet den ene Grund for mit Forslag, at det vilde være umuligt for en Lærer at møde mere end eet Sted til samme Tid, og han meente, at Læreren jo kunde blive borte fra Examinationen. Den ærede Minister har imidlertid ikke hørt rigtig efter, thi jeg udtalte, at jeg vilde blive staaende ved, at der af Skolebestyrelsen blev afholdt Examen paa Friskolen, dersom den ærede Minister vilde være villig til at fritage al Religionsunderviisning fra Examen. Den ærede Minister sagde endvidere, at det var ønskeligt, at man, før man fremdrog enkelte Resolutioner under Debatten, henvendte sig til Ministeren; men han vil erindre, at det er netop det, jeg har gjort; jeg har netop henvendt mig til den ærede Minister og spurgt ham, om han ad administrativ Veie kunde hjælpe paa det omhandlede Forhold; jeg har citeret den nævnte Resolution for ham, men han sagde, at der ad administrativ Veie Intet kunde gjøres, hvorimod jeg kunde indbringe et Lovforslag derom. Den ærede Minister maa huske meget daarligt, ellers havde han ikke rettet disse Bebreidelser mod mig. Den ærede Minister sagde dernæst, at naar man overlod Afgjørelsen til enhverformhelst i Folkekirken ansat Præst, vilde der ofte kun blive stillet meget smaa Forbringere; men saavidt jeg kender disse Forhold, er det de fleste Steder Tilfældet, at naar Examen skal afholdes, møder Præsten alene. Jeg har i mange Aar siddet i en Skolekommission, men det var sjældent, at noget af dennes Medlemmer mødte, fordi — jeg tilstaaer det ligesvem — der var saa umaadelig Ljødeltigt ved saadanne Examinere, og det var dog Præsten, som førte Ordet og havde den afgjørende Stemme. — Da den ærede Minister har fremdraget Hjerteminde, skal jeg anføre, hvorledes det gik til der. Da der første Gang skulde afholdes Examen i Friskolen, mødte Skolebestyrelsen i selve Skolen, men næste Gang sagde man, at det kunde ikke lade sig gjøre. Der blev da bestemt 3 Dage til Examen i Almue-skolen, men den første og anden Dag, da Bor-